

Sygn. akt I CSK 184/21

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa "K. spółki jawnej" w W.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń (...) S.A. w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 lipca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 31 sierpnia 2020 r., sygn. akt VII AGa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 2700 (dwa tysiące siedemset) zł.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 października 2019 r., Sąd Okręgowy w W. zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda K. spółki jawnej w W. kwotę 95 873,81 zł. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 13 listopada 2018 r. Po rozpoznaniu apelacji pozwanego ubezpieczyciela, Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2020 r. zmienił powyższy wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo. Powodowa Spółka wniosła skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Powołanie przyczyny kasacyjnej objętej art. 389⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nakładało na skarżącą powinność przytoczenia przepisów prawa, których wykładnia budzi poważne wątpliwości lub wywołuje rozbieżności w orzecznictwie, szczegółowego opisanie, na czym polegają wątpliwości interpretacyjne, określenia, że mają poważny charakter lub przedstawienia orzeczeń sądów, w których przeprowadzono różną wykładnię tych przepisów rzutującą na wynik spraw, a także wykazania, że dokonanie wykładni przez Sąd Najwyższy jest niezbędne do rozstrzygnięcia tej skargi, a nadto będzie przydatne w przypadku innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., I CSK 11/08, niepubl. oraz z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.).

Skarżąca wskazała na potrzebę wykładni art. 65 § 2 w zw. z art. 805 § 1 k.c. obejmującą udzielenie przez Sąd Najwyższy odpowiedzi, czy przy dokonywaniu wykładni umowy ubezpieczenia, uregulowanej w art. 805-834 k.c., należy kierować się ogólnymi regułami interpretacji oświadczeń woli wynikającymi z art. 65 § 2 k.c. czy też ulegają one modyfikacji przez przyjęcie,

że dla wykładni umowy ubezpieczenia podstawowe znaczenie ma punkt widzenia tego podmiotu, który jest chroniony.

Wbrew stanowisku skarżącej, wykładnia oświadczeń woli należy do zagadnień prawnych wyjątkowo obszernie i wyczerpująco omówionych zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak i w nauce prawa, nie ma więc potrzeby kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego na ten temat. W judykaturze jednoznacznie przyjęto, że postanowienia umów ubezpieczenia oraz ogólnych warunków ubezpieczenia podlegają wykładni według reguł określonych w art. 65 § 2 k.c. Powinna ona uwzględniać cel zawarcia umowy, jakim jest udzielenie ubezpieczonemu ochrony w razie wystąpienia opisanego w umowie ryzyka (wypadku) ubezpieczeniowego. Jednocześnie jednak należy zaakcentować, że dyrektywy interpretacyjne odnoszą się do oświadczeń woli stron, składających się na treść umowy, a nie do subiektywnego przekonania strony co do jej treści. Ani norma art. 65 § 2 k.c. ani cel umowy nie mogą stanowić instrumentu zmierzającego do narzucenia ubezpieczycielowi przez ubezpieczonego własnego korzystnego dla niego sposobu rozumienia treści umowy, zatem nie dają one powodowi podstawy do wywodzenia, że jego interpretacja jest właśnie wyrazem owego „zgodnego zamiaru” obu stron w sytuacji, w której ubezpieczyciel w postępowaniu likwidacyjnym i sądowym neguje takie rozumienie tych postanowień.

W sytuacji, w której strony różnią co do treści oświadczeń woli składających się na zawartą przez nich umowę ubezpieczenia, za prawnie wiążące należy uznać ich znaczenie ustalone według obiektywnego wzorca wykładni. W jego ramach jako właściwy - z punktu widzenia prawa - sens oświadczenia woli ustala się tak, jak adresat tego oświadczenia sens ten rozumiał i rozumieć powinien, przy czym wiążące jest rozumienie oświadczenia woli, będące wynikiem starannych zabiegów interpretacyjnych rozsądnego adresata. Wobec braku faktycznego konsensusu stron umowy, uwzględnienia wymagają dyrektywy językowe, kontekst sytuacyjny, w tym zachowania stron przed i po zawarciu umowy, a także uzgodniony cel umowy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2018 roku, I PK 28/17;

z dnia 21 marca 2018 roku, V CSK 262/17 oraz z dnia 31 sierpnia 2017 roku, V CSK 675/16), niepubl.).

Wzorce umowne takie jak ogólne warunki ubezpieczenia, podlegają wykładni według zasad właściwych dla oświadczeń woli; zatem ze względu na funkcję wzorców umownych wprowadzających jednolite postanowienia skierowane do nieoznaczonego kręgu adresatów, ich interpretacja powinna być dokonywana według metody obiektywnej, tj. zmierzać do ustalenia treści i znaczenia postanowień wzorca z punktu widzenia wiedzy i możliwości poznawczych jego adresata. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Apelacyjny zawarł obszerne, wyczerpujące i uwzględniające przedstawione wyżej uwagi, rozważania prawne dotyczące wykładni spornego między stronami pojęcia „niewłaściwa obsługa agregatu chłodniczego”, uznając, że - w okolicznościach faktycznych tej sprawy - zaszła ta przewidziana umową sytuacja wyłączająca odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkodę.

Skarżąca spółka nie wykazała zatem istnienia przyczyny kasacyjnej, uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania, stąd orzeczono jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz strony pozwanej, która wniosła w terminie odpowiedź na skargę kasacyjną, rozstrzygnięto na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 i art.99 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust.4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

ke